

Đurđica Čilić

NOVI KRAJ

disput

Zagreb, 2022.

Mojim roditeljima

Sjedimo već satima u našoj kuhinjici, mama mi priča o djetinjstvu. O svojoj brižnoj mami, djetinjstvu bez oca, siromaštvu koje ih je zblížavalo pa su sve dijelili, i o onom kojeg se ne možeš ne stidjeti, kao mala Neda Špikina koja je živjela u kući sa zemljanim podom i bez kreveta. O velikom pospremanju svake subote i kupanju pred spavanje, kad su se ona i sestra morale prati u istoj vodi i potom veselo navlačile čiste spavačice koje im je sašila mama. O vrcavom bratu koji je, kao i otac i stričevi mu, svirao u gradskoj limenoj glazbi i pravio probleme u gimnaziji u toj mjeri da mu je ravnatelj pozvao mamu na razgovor i rekao joj: "Iz ove škole leti ili on ili ja." O najboljoj prijateljici Mirici, s čijim se bratom družio taj njezin brat, a s njima i jedan treći, isto zgodan kao i njih dvojica, pa su u tercetu zavodili gradske cure. I kako su za jedne šetnje srele sestru tog trećeg, Mariju, inače nastavnicu, finu, koja nikad nije psovala, i ukipile se iz poštovanja prema nastavnici, a ova im nakon pozdrava rekla: "A jeste vidjele, ona naša braća pojebaše sve u Livnu."

Prekine nakratko pripovijedanje i kaže: "Oprosti što sam opsovala, ali ona nam je baš tako rekla."

Pa o svom studiranju u Sarajevu i prvim ljubavima, o klapi što joj je pjevala serenade pod prozorom, o momku

što je htio da se uda za njega, ali ona je mislila da joj je prerano, o prvom poslu u srpskom selu pokraj Grahova, gdje ju je direktor škole pozvao kod sebe i žene na večeru, žena je između dva zalogaja pitala: “Jesi li ti naša?”, a direktor odgovorio: “Nego šta je!”, a ona nije zanijekala jer njoj je to tada bilo nevažno, bila je sretna što konačno i ona zarađuje, da može mami davati novac i da se dobro slaže sa školskom djecom, jer to je bio sirotinjski kraj, teško su živjeli, kao njezina Neda Špikina. Potom o novom poslu u školi u Šuici, u koju je stigla 1966. U Šuici, iako je bila selo, bili neki fini ljudi, imali su još onda Dom kulture, u njemu nastupala Esmā Redžepova. Mama je unajmila sobu kod obitelji s puno djece i kravom Šarovom, pa joj je jedan dan najmlađi sin stanodavaca upao na nastavu i uzbuđeno s vrata dojavio: “Ankice, Ankice, otelila nam se Šarova!” I konačno, o dolasku u Vitez i susretu s mojim tatom, koji je “tada imao gustu kosu, stvarno bio zgodan, uredan i lijepo obučen”, pa je radi njega ostavila tadašnjeg momka, profesora matematike, kojeg će puno godina kasnije vidjeti još jednom, na televiziji, u Kviskoteci.

I kako su se zabavljali pa je ona preko ljeta otišla kod mame u Livno, a on jedne subote došao sa svojim prijateljem Pikom u fići, da je zaprosi. A tada je dio ceste od Viteza do Livna bio neasfaltiran pa su on i Piko stali malo prije Livna, tamo na Borovoj glavi, gdje su sad oni divlji konji, koji nisu divlji oduvijek, nego su to potomci domaćih konja koji su, kad su došli strojevi, postali višak, pa su ih ljudi pustili. Ali oni su se snašli i preživjeli i tako gore slobodni žive evo sad već pedeset godina. E na toj Borovoj glavi su se njih dvojica s tim fićom zaustavili i on se presvukao da bude čist i uredan kad stane pred nju i njenu mamu. Pa kako se veselila majčinstvu, kako nas je najviše voljela kupati i onako meke i miri-

sne stavljati na dasku WC-školjke da joj budemo u ravnini kad nas grli i zamata ručnikom.

I kako je u školi osnovala plesnu grupu učenika koju su na nastupima ona i profesor glazbe pratili na instrumentima. I kako je jednom neka od učenica došla na nastup, a nije imala baletanke. Mama je tad svima naredila da plešu bosi. Pobunili su se, a ona im je rekla: "Ako samo jedna među vama bude bosa, svi ćete izgledati jadno. A ako ste svi bosi, jadno neće izgledati niko." Njezina je plesna grupa tad pobijedila.

Dok je ona uskrisivala prizore iz svoje ljepše prošlosti, ja sam diskretno na papir zapisivala imena ljudi, sela, citate koje je navodila. Kad je primijetila što radim, strogo me opomenula:

"Nemoj ništa zapisivati, ne dam ti. To je moja priča."